

ประเด็นการเมือง ฉบับที่ E43	5 ก.ย. 68	วิทยาลัยการทัพบก
ประเด็น ฝ่ายค้านผู้กำหนดทิศทางอนาคตการเมืองไทย	สัมหวน ฝ่ายค้านผู้กำหนดทิศทางอนาคตการเมืองไทย ภายใต้เงื่อนไขของพรรคประชาชน และ ภูมิใจไทย	
ประเด็นสำคัญ	- สถานการณ์การเมืองไทยในปัจจุบัน - บทบาทของพรรคประชาชนในฐานะพรรคการเมืองที่มีเสียงมากที่สุด - การตอบสนองของพรรคภูมิใจไทย - สถานการณ์การเมืองที่ซับซ้อนและการเปลี่ยนแปลงรูปแบบทางการเมือง / การเกิดการเมืองรูปแบบใหม่ - การดำเนินการเมืองในปัจจุบัน เกมแห่งผลประโยชน์ - กลไกทางการเมืองที่เกี่ยวข้อง - สถานการณ์ปัจจุบันของรัฐบาลเสียงข้างน้อย / ความท้าทายในการจัดตั้งรัฐบาลและประเด็นความไม่ชัดเจน - การวิเคราะห์การเปลี่ยนรูปแบบทางการเมืองกับความมั่นคง - ผลกระทบต่อประชาชนและการบริการสาธารณะ - การคาดการณ์สถานการณ์อนาคต - ผลกระทบระยะยาวต่อระบบการเมืองไทย - การคาดการณ์สถานการณ์อนาคต - การเมืองไทยในยุคการเปลี่ยนผ่าน/ บทสรุปและแนวโน้มอนาคต	

สัมหวน ฝ่ายค้านผู้กำหนดทิศทางอนาคตการเมืองไทย ภายใต้เงื่อนไขของพรรคประชาชน และ ภูมิใจไทย

สถานการณ์การเมืองไทยในปัจจุบัน

หลังจากที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยให้นางสาวแพทองธาร ชินวัตร พ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2568 การเมืองไทยได้เข้าสู่จุดเปลี่ยนสำคัญที่พรรคประชาชน (สัมหวน) ซึ่งเป็นพรรคฝ่ายค้านที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากที่สุดในสภาผู้แทนราษฎร กลับกลายเป็น ผู้กำหนดทิศทาง อนาคตการเมืองไทยในครั้งนี้ สถานการณ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงอันรุนแรงของโครงสร้างอำนาจทางการเมืองไทยที่ฝ่ายค้านสามารถมีบทบาทเชิงรุกในการกำหนดเงื่อนไขการจัดตั้งรัฐบาล แต่เบื้องหลังการเคลื่อนไหวนี้ กลับปรากฏชัดว่าเป็นการคำนวณผลประโยชน์ทางการเมืองมากกว่าการใส่ใจในผลประโยชน์ของประเทศไทย

บทบาทของพรรคประชาชนในฐานะพรรคการเมืองที่มีเสียงมากที่สุดในสภา

พรรคประชาชนในฐานะเป็นพรรคการเมืองที่มีเสียงมากที่สุดในสภาผู้แทนราษฎร จึงถือภารกิจผ่านทางต้นทางการเมือง โดยอาศัยกระบวนการและกลไกรัฐสภา คือการเลือกนายกรัฐมนตรีในการทำหน้าที่ยุบสภาเพื่อป้องกันไม่ให้มีนายกรัฐมนตรีที่เคยเป็นอดีตหัวหน้าคณะรัฐประหาร หรือนายกรัฐมนตรีคนนอกเข้าสู่อำนาจการคำนวณผลประโยชน์เบื้องหลังเงื่อนไข 3 ข้อ เงื่อนไขสามข้อของพรรคประชาชนที่ดูเหมือนจะเป็น **"เพื่อประชาชน"** นั้น หากวิเคราะห์เชิงลึก จะพบว่า **ข้อที่ 1** การยุบสภาภายใน 4 เดือน เป็นการสร้างโอกาสให้พรรคประชาชนได้เข้าสู่อำนาจอีกครั้ง โดยคาดหวังว่าจะได้เปรียบจากกระแสการเมืองและความไม่พอใจต่อรัฐบาลเสียงข้างน้อย **ข้อที่ 2** การจัดทำประชามติรัฐธรรมนูญใหม่ เป็นการเปิดโอกาสให้แก่ขั้วกติกการเมืองที่อาจเอื้อประโยชน์ต่อพรรคประชาชนในระยะยาว และเป็นการสร้างประเด็นทางการเมืองเพื่อรักษาฐานเสียง **ข้อที่ 3** การไม่เข้าร่วมรัฐบาล เป็นกลยุทธ์ที่ชาญฉลาด เพราะสามารถรักษาภาพลักษณ์ "ฝ่ายค้านสะอาด" ขณะเดียวกันก็มีอำนาจควบคุมรัฐบาลได้อย่างเต็มที่ โดยไม่ต้องรับผิดชอบต่อปัญหาการบริหารประเทศ **สิ่งที่น่าสังเกต** คือ เงื่อนไขทั้ง 3 ข้อ ล้วนมุ่งเน้นไปที่การสร้างประโยชน์ทางการเมืองให้กับพรรคประชาชนมากกว่าการแก้ไขปัญหาเร่งด่วนของประเทศ เช่น ปัญหาเศรษฐกิจ หนี้สาธารณะ หรือการพัฒนาประเทศ

การตอบสนองของพรรคภูมิใจไทย

พรรคภูมิใจไทยได้แถลงการณ์ตอบรับข้อเสนอและเงื่อนไขสามประการของพรรคประชาชนในการจัดตั้งรัฐบาลใหม่ โดยระบุว่า พรรคภูมิใจไทยขอขอบคุณพรรคประชาชนที่ได้นำเสนอแนวทางจัดตั้งรัฐบาล เพื่อให้การเมืองไทยดำเนินไปตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขได้อย่างราบรื่น นายอนุทิน ชาญวีรกูล หัวหน้าพรรคภูมิใจไทย ได้ให้สัมภาษณ์ว่า จากการหารือกับนายณัฏฐพงษ์ ก็เห็นพ้องโดยไม่มีข้อสงสัย โดยเฉพาะการยุบสภาคืนอำนาจให้ประชาชน รวมถึงยังเห็นพ้องกับทุกเงื่อนไขของพรรคประชาชน การตอบสนองดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการเกิดขึ้นของพันธมิตรทางการเมืองใหม่ที่ข้ามเส้นแบ่งแนวคิดการเมืองดั้งเดิม **แรงจูงใจที่แท้จริงของการยอมรับเงื่อนไขการตอบสนองดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการเกิดขึ้นของพันธมิตรทางการเมืองใหม่ที่ข้ามเส้นแบ่งแนวคิดการเมืองดั้งเดิม** แต่ในความเป็นจริง การยอมรับเงื่อนไขของพรรคภูมิใจไทยมีแรงจูงใจที่ชัดเจน ได้แก่ **การรักษาอำนาจในระยะสั้น** ด้วยการเป็นนายกฯ แม้เพียง 4 เดือน ก็สามารถสั่งการและใช้อำนาจรัฐได้ **เตรียมพร้อมสำหรับการเลือกตั้งครั้งต่อไป** ใช้โอกาส 4 เดือน ในการสร้างผลงานและภาพลักษณ์ และเพื่อ **การหลีกเลี่ยงการเป็นฝ่ายค้าน** ที่อาจส่งผลให้สูญเสียอิทธิพลและผลประโยชน์ การยอมรับเงื่อนไขจึงเป็นการตัดสินใจที่คำนึงถึงผลประโยชน์ของพรรค มากกว่าการคำนึงถึงความต่อเนื่องของการบริหารประเทศที่ประชาชนต้องการ

สถานการณ์การเมืองที่ซับซ้อนและการเปลี่ยนแปลงรูปแบบทางการเมือง

ด้วยสถานการณ์ที่พรรคภูมิใจไทยร่วมมือกับฝ่ายค้านอย่างพรรคประชาชน ทำให้เกิดรัฐบาลเสียงข้างน้อยที่มีความเปราะบางทั้งในด้านฝ่ายบริหารและนิติบัญญัติ สถานการณ์นี้ทำให้เกิดการเมืองแบบใหม่ที่ฝ่าย

ค้ำมีอำนาจต่อรองสูงและสามารถกำหนดเงื่อนไขการจัดตั้งรัฐบาลได้ **จากระบบการเมืองแบบสองขั้วสู่การเมืองแบบหลายขั้ว** การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวสะท้อนให้เห็นการเปลี่ยนผ่านจากระบบการเมืองแบบสองขั้วสู่การเมืองแบบหลายขั้วที่การเมืองไทยในอดีตมักแบ่งเป็นสองกลุ่มใหญ่ แต่ปัจจุบันเกิดการแตกแยกและการจัดกลุ่มใหม่ ซึ่งพรรคประชาชนกลายเป็นขั้วที่สามที่มีอำนาจในการกำหนดทิศทางการเมือง การเกิด **ขั้วล้ม** ที่แตกต่างจากขั้วเดิม สร้างพลวัตทางการเมืองใหม่ที่ท้าทายความเข้าใจแบบดั้งเดิมเกี่ยวกับการจัดกลุ่มทางการเมืองไทย **จากการเมืองแบบเอาชนะขาดสู่การเมืองแบบเจรจาต่อรอง** การเปลี่ยนผ่านจากการเมืองแบบเอาชนะขาดสู่การเมืองแบบเจรจาต่อรองเป็นอีกลักษณะสำคัญของการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ ซึ่งรัฐบาลไม่สามารถดำเนินนโยบายได้อย่างเต็มที่โดยไม่ต้องเจรจา ส่งผลให้ฝ่ายค้านมีบทบาทเพิ่มขึ้นในการกำหนดนโยบายและทิศทางประเทศ การตัดสินใจทางการเมืองต้องผ่านกระบวนการประนีประนอมมากขึ้น อย่างไรก็ตาม รูปแบบการเจรจาต่อรองนี้ก็กลับเป็นการเจรจาเพื่อแบ่งปันผลประโยชน์มากกว่าการหาทางออกที่ดีที่สุดสำหรับประเทศชาติ การที่ทุกฝ่ายต้องได้อะไรบ้าง ทำให้การตัดสินใจเพื่อประโยชน์ส่วนรวมกลายเป็นเรื่องยาก

การเกิดการเมืองรูปแบบใหม่

การเกิดการเมืองแบบมีเงื่อนไขผูกมัด พร้อมกันนั้น การเกิดการเมืองแบบมีเงื่อนไขก็เป็นลักษณะเด่นของยุคใหม่นี้ ซึ่งการสนับสนุนทางการเมืองมาพร้อมกับเงื่อนไขที่ชัดเจนและวัดผลได้ **กลไก สัญญาทางการเมือง** กลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการควบคุมอำนาจ และการสร้างระบบการตรวจสอบและถ่วงดุลที่เข้มงวดมากขึ้น **ปัญหาสำคัญของการเมืองแบบมีเงื่อนไข** คือ เงื่อนไขเหล่านี้มักเป็นการคำนวณผลประโยชน์ทางการเมืองมากกว่าการตั้งเงื่อนไขเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติ **การเกิดการเมืองแบบชั่วคราวและหมุนเวียน** การเกิดการเมืองแบบชั่วคราวและหมุนเวียนก็เป็นอีกแนวโน้มที่สำคัญ ซึ่งรัฐบาลมีอายุสั้น เน้นการหาหน้าที่เฉพาะกิจ การเลือกตั้งกลายเป็นเครื่องมือหลักในการแก้ปัญหาทางการเมือง และความชอบธรรมของรัฐบาลมาจากการยอมรับว่าเป็นการชั่วคราว **การเกิดระบบการเมืองเน้นประเด็นเฉพาะกรณี** นอกจากนี้ การเกิดระบบการเมืองเน้นประเด็นเฉพาะกรณี เช่น การปฏิรูปรัฐธรรมนูญ การแก้ปัญหายาเสพติด ทำให้พรรคการเมืองรวมตัวกันตามประเด็น ไม่ใช่ตามอุดมการณ์หรือผลประโยชน์เดิม รวมถึงการสร้างพันธมิตรแบบยืดหยุ่นตามสถานการณ์ **การเพิ่มขึ้นของการเมืองแบบรับผิดชอบต่อเงื่อนไข** การเพิ่มขึ้นของการเมืองแบบรับผิดชอบต่อเงื่อนไขเป็นอีกมิติสำคัญ ซึ่งรัฐบาลต้องรายงานผลและปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ตั้งไว้ กลไกการถอดถอนหรือลงโทษทางการเมืองมีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่งผลให้ประชาชนและฝ่ายค้านมีบทบาทเป็น **ผู้ตรวจสอบ** อย่างต่อเนื่อง **ทว่า ระบบตรวจสอบนี้มักถูกใช้เป็นเครื่องมือทางการเมืองมากกว่าการตรวจสอบเพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง**

การดำเนินการเมืองในปัจจุบัน เกมแห่งผลประโยชน์

การเมืองแบบ **"ได้-เสีย"** แทนการเมืองเพื่อประชาชน สถานการณ์การเมืองปัจจุบันเผยให้เห็นชัดเจนถึง การเมืองแบบคำนวณผลประโยชน์ ที่ทุกฝ่ายมุ่งเน้น ซึ่งประกอบด้วย **พรรคประชาชน** ได้ตำแหน่ง

ผู้กำหนดเงื่อนไข โดยไม่ต้องรับภาระบริหารประเทศ สร้างโอกาสในการเลือกตั้งครั้งต่อไป และรักษาภาพลักษณ์ **"ฝ่ายค้านสะอาด"** พรรคภูมิใจไทย ได้ตำแหน่งนายกรัฐมนตรี แม้เพียงระยะสั้น มีโอกาสใช้อำนาจรัฐ แม้จำกัด และเพื่อหลีกเลี่ยงการถูกกีดกันจากอำนาจ และประชาชน ผู้ที่ต้องรับภาระจากเกมการเมือง ขณะที่นักการเมืองคำนวณผลประโยชน์กันเอง ประชาชนกลับเป็นฝ่ายที่ต้องแบกรับผลกระทบ คือความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจ จากการเมืองที่ไม่มั่นคง การขาดความต่อเนื่องของนโยบาย ที่ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ และการสูญเสียเวลาในการแก้ไขปัญหาเร่งด่วน เพราะทุกฝ่ายมุ่งเน้นการเตรียมการเลือกตั้ง

กลไกทางการเมืองที่เกี่ยวข้อง

การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ส่งผลให้เกิดกลไกทางการเมืองที่ซับซ้อนมากขึ้น ได้แก่ **กลไกการเลือกนายกรัฐมนตรี** โดยเฉพาะกลไกการเลือกนายกรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญที่การเลือกนายกรัฐมนตรีต้องผ่านมติของสภาผู้แทนราษฎรซึ่งประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนห้าร้อยคน การ

ได้รับการสนับสนุนจากพรรคประชาชนซึ่งมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากที่สุดประมาณหนึ่งร้อยสี่สิบคะแนนเสียงขึ้นไปจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการข้ามเกณฑ์เสียงข้างมาก **อำนาจของฝ่ายค้านในการตรวจสอบและถ่วงดุล** อำนาจของฝ่ายค้านในการตรวจสอบและถ่วงดุลก็เป็นกลไกสำคัญ ซึ่งฝ่ายค้านมีสิทธิในการตั้งกระทู้ถาม เปิดอภิปรายทั่วไป และสำคัญที่สุดคือการเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐมนตรี ซึ่งหากผ่านมติแล้วสามารถทำให้รัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีพ้นตำแหน่งได้ แต่ในทางปฏิบัติ กลไกเหล่านี้มักถูกใช้เป็นเครื่องมือการเมืองเพื่อสร้างแรงกดดันและต่อรองผลประโยชน์ มากกว่าการตรวจสอบเพื่อประโยชน์ของประเทศอย่างแท้จริง **กลไกรัฐบาลเสียงข้างน้อย** รัฐบาลเสียงข้างน้อยเป็นรัฐบาลที่มีการสนับสนุนในสภาน้อยกว่าครึ่งหนึ่ง แต่สามารถดำรงอยู่ได้โดยอาศัยการสนับสนุนแบบมีเงื่อนไขจากพรรคอื่น การบริหารงานจึงต้องอาศัยการเจรจาและประนีประนอมอย่างต่อเนื่อง **กระบวนการยุบสภา** กระบวนการยุบสภาเป็นอีกกลไกสำคัญ ซึ่งนายกรัฐมนตรีมีอำนาจขอให้พระมหากษัตริย์ทรงยุบสภาผู้แทนราษฎรเพื่อจัดการเลือกตั้งใหม่ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการคืนอำนาจให้ประชาชนตัดสินใจทางการเมือง และที่สำคัญคือ **บทบาทของพรรคคนนอก** ในกรณีนี้คือ พรรคประชาชนใช้กลยุทธ์การเป็น **การสนับสนุนจากภายนอก** คือ ให้การสนับสนุนจากภายนอกโดยไม่เข้าร่วมรัฐบาล ทำให้สามารถรักษาอิสรภาพในการตรวจสอบและมีอำนาจต่อรองสูง

สถานการณ์ปัจจุบันของรัฐบาลเสียงข้างน้อย

รัฐบาลที่เกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขของพรรคประชาชนมีลักษณะพิเศษที่แตกต่างจากรัฐบาลในอดีต ส่งผลให้เกิดเป็นรูปแบบ **รัฐบาลแบบ "มีเงื่อนไข"** โดยต้องดำเนินนโยบายภายใต้กรอบที่พรรคประชาชนกำหนด มีกลไกตรวจสอบที่เข้มงวดกว่ารัฐบาลทั่วไป และการตัดสินใจสำคัญต้องผ่านการปรึกษาร่วมกับพรรคสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง **รัฐบาลแบบ "มีกำหนดเวลา"** ที่มีข้อผูกพันในการยุบสภาภายใน 4 เดือน บทบาทหลักจึงเป็นการเป็น **รัฐบาลดูแลงาน** ที่จำกัดการดำเนินนโยบายระยะยาวที่ต้องใช้เวลานาน **รัฐบาลแบบ "พึ่งพิงภายนอก"** ประกอบกับเป็นรัฐบาลที่พึ่งพาการสนับสนุนจากพรรคที่ไม่ได้เข้าร่วมรัฐบาล ความชอบธรรมจึงมา

จากข้อตกลงทางการเมืองมากกว่าการมีเสียงข้างมากในสภา ซึ่งอาจสามารถสรุปได้ว่า รูปแบบรัฐบาลที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้การบริหารประเทศต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของพรรคสนับสนุนเป็นหลัก มากกว่าการมุ่งเน้นประโยชน์ของประเทศและประชาชน

ความท้าทายในการจัดตั้งรัฐบาลและประเด็นความไม่ชัดเจน

ความท้าทายในการจัดตั้งรัฐบาล โฆษกพรรคประชาชนยอมรับว่า สถานการณ์ตอนนี้มีความลำบากใจ เพราะทั้งสองกลุ่มต่างยอมรับเงื่อนไขทั้งหมด ซึ่งต้องทบทวนเหตุผลกันดีๆ ว่าเรามาถึงจุดนี้ด้วยเหตุผลอะไร ความกังวลหลักคือการที่กลุ่มแดงและน้ำเงินอาจกลับไปรวมกันจัดตั้งรัฐบาล ซึ่งอาจส่งผลให้รัฐบาลอยู่ยาวต่อไปเกือบสองปี แต่มีปัญหาด้านประสิทธิภาพในการบริหารงาน **ประกอบด้วย**

ความคลุมเครือในการตีความเงื่อนไข ความคลุมเครือในการตีความเงื่อนไขเป็นประเด็นสำคัญ โดยเฉพาะการยุบสภา ภายในสี่เดือน ยังไม่ชัดเจนว่าเริ่มนับจากวันใด ไม่มีกลไกบังคับใช้หากไม่ปฏิบัติตาม และยังมีคำถามว่าสถานการณ์ฉุกเฉินใดที่อาจเลื่อนการยุบสภาได้

ปัญหาการจัดทำประชามติรัฐธรรมนูญ การจัดทำประชามติรัฐธรรมนูญก็ยังไม่มียุทธศาสตร์การดำเนินงานที่ชัดเจน มีปัญหาเรื่องงบประมาณและกรอบเวลา รวมถึงคำถามเกี่ยวกับขอบเขตการปฏิรูป

ความซับซ้อนในการบริหารงาน ความซับซ้อนในการบริหารงานเป็นอีกประเด็นที่น่าติดตาม เนื่องจากทุกนโยบายสำคัญต้องได้รับการยืนยันจากพรรคประชาชน ทำให้กระบวนการตัดสินใจช้าและซับซ้อน มีความเสี่ยงที่นโยบายจะขาดความต่อเนื่อง นอกจากนี้ ความสามารถในการตอบสนองเหตุการณ์ฉุกเฉินอาจจำกัด โดยเฉพาะการประสานงานระหว่างรัฐบาลและพรรคสนับสนุนในช่วงวิกฤต และความชัดเจนของใครเป็นผู้รับผิดชอบขั้นสุดท้าย

สิ่งเหล่านี้ทำให้เห็นชัดว่า การจัดตั้งรัฐบาลครั้งนี้มุ่งเน้นการแก้ปัญหาทางการเมืองระหว่างพรรคมากกว่าการแก้ปัญหาของประเทศที่ต้องการความชัดเจนและความต่อเนื่อง

การวิเคราะห์การเปลี่ยนรูปแบบทางการเมืองกับความมั่นคง

สถานการณ์การเมืองปัจจุบันและกลไกที่เกี่ยวข้องมีประเด็นสำคัญด้านความมั่นคงหลายประการ **ประกอบด้วย ความมั่นคงทางการเมือง** ประกอบด้วยความมั่นคงทางการเมืองที่รัฐบาลไร้เสถียรภาพกลายเป็นรัฐบาลเสียงข้างน้อยที่อาศัยการสนับสนุนแบบมีเงื่อนไขจากฝ่ายค้าน มีความเสี่ยงสูงต่อการล้มสลายหากฝ่ายสนับสนุนถอนตัว การใช้กลไกตรวจสอบจากฝ่ายค้านที่สามารถใช้เครื่องมือทางรัฐสภา เช่น อภิปรายไม่ไว้วางใจ เป็นแรงกดดันต่อรัฐบาลได้ตลอดเวลา และข้อจำกัดในการตัดสินใจคือการที่รัฐบาลต้องปรึกษารัฐมนตรีหรือพรรคสนับสนุนในทุกนโยบายสำคัญ ทำให้กระบวนการตัดสินใจช้าลง **ความไม่มั่นคงทางการเมือง** ส่งผลให้ประเทศขาดผู้นำที่มีความชัดเจนและมั่นคงในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ

ความมั่นคงในการบริหารราชการ ความมั่นคงในการบริหารราชการจากสถานการณ์ปัจจุบัน ส่งผลให้เกิดความไม่ต่อเนื่องของนโยบาย เงื่อนไขเกี่ยวกับ การยุบสภาภายในสี่เดือน อาจทำให้นโยบายระยะยาวขาดความต่อเนื่อง ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ รวมถึงทำให้ภาระของระบบราชการเพิ่มมากขึ้น จากการเปลี่ยนแปลงผู้นำบ่อยครั้ง ส่งผลต่อขวัญกำลังใจและประสิทธิภาพของข้าราชการ การดำเนินโครงการขนาดใหญ่หยุดชะงัก โครงการลงทุนสาธารณะและโครงสร้างพื้นฐานอาจได้รับผลกระทบจากความไม่แน่นอนทางการเมือง **การขาดความต่อเนื่องนี้ทำให้โครงการพัฒนาประเทศระยะยาวหยุดชะงัก เพราะรัฐบาลจะเน้นการสร้างผลงานระยะสั้นเพื่อการเมืองมากกว่าการลงทุนเพื่อประเทศในระยะยาว**

ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจลดลงส่งผลให้ความเชื่อมั่นของนักลงทุนลดลงไปด้วย และความไม่แน่นอนทางการเมืองส่งผลต่อการตัดสินใจลงทุนของภาคเอกชน ทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงเสถียรภาพของตลาดทุนซึ่งอาจส่งผลให้ตลาดหุ้นและตลาดเงินอาจมีความผันผวนจากการคาดการณ์เหตุการณ์ทางการเมือง และการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจของรัฐบาลอาจไม่สามารถขับเคลื่อนนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ **เมื่อนักลงทุนไม่มั่นใจในเสถียรภาพของรัฐบาล การลงทุนจะชะลอตัว ส่งผลกระทบต่อการจ้างงานและรายได้ของประชาชนในระยะยาว**

ความมั่นคงในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ความมั่นคงในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การเจรจาระหว่างประเทศ เกิดความไม่แน่นอนในการดำรงอยู่ของรัฐบาลอาจส่งผลต่อการเจรจาข้อตกลงระหว่างประเทศ ความน่าเชื่อถือต่อคู่ภาคีระหว่างประเทศอาจมีความกังวลต่อความสามารถในการรักษาข้อผูกพันของรัฐบาลไทย และการแก้ไขปัญหาชายแดน กระทบต่อความมั่นคงตามแนวชายแดน โดยเฉพาะกับกัมพูชา ต้องการการดำเนินการที่ต่อเนื่องและมีเสถียรภาพ

ผลกระทบต่อประชาชนและการบริการสาธารณะ

สถานการณ์การเมืองปัจจุบันมีผลกระทบต่อประชาชนในหลายมิติ ดังนี้ **มิติด้านการให้บริการสาธารณะ** ประกอบด้วยมิติด้านการให้บริการสาธารณะ ได้แก่ ความล่าช้าในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาความยากจน สาธารณสุข และการศึกษาอาจเกิดความล่าช้า การบริหารงบประมาณจากการอนุมัติงบประมาณรายจ่ายและโครงการพัฒนาอาจติดขัดจากกระบวนการทางการเมือง และการดำเนินนโยบายประชานิยมนโยบายที่ส่งผลต่อความเป็นอยู่ของประชาชนโดยตรง เช่น ราคาพลังงาน หนี้เกษตรกร อาจได้รับผลกระทบ **การที่นักการเมืองใช้เวลาไปกับการตอรองและคำนวณผลประโยชน์ ทำให้การแก้ไขปัญหาความยากจน การปรับปรุงระบบสาธารณสุข และการยกระดับการศึกษา ถูกเลื่อนออกไปเรื่อยๆ มิติด้านความเชื่อมั่นของประชาชน** มิติด้านความเชื่อมั่นของประชาชน ส่งผลให้ทัศนคติต่อระบบการเมือง จากการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลบ่อยครั้งอาจส่งผลต่อความเชื่อมั่นของประชาชนต่อสถาบันการเมือง

รวมถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนอาจเกิดความเบื่อหน่ายหรือกลับกันอาจเกิดการตื่นตัวทางการเมืองเพิ่มขึ้น ประชาชนเริ่มเห็นว่าการเมืองไทยเป็นเกมของกลุ่มผลประโยชน์มากกว่าการทำงานเพื่อประชาชน ทำให้เกิดความเบื่อหน่ายหรือการสูญเสียความศรัทธาต่อระบบประชาธิปไตย การแก้ไขปัญหาระดับรุนแรง สถานการณ์ปัจจุบัน ส่งผลให้เกิดความไม่ต่อเนื่องในการแก้ไขปัญหาระดับรุนแรง การตกลงกันว่า "ใครจะได้อะไร" กลายเป็นสำคัญกว่าการตกลงกันว่า "จะแก้ปัญหายังไง" นี่คือการตันเหตุที่ทำให้ปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหาเศรษฐกิจ หมายถึง การเมืองไม่แน่นอนทำให้มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจขาดความต่อเนื่อง ปัญหาการศึกษา ส่งผลให้การปฏิรูปการศึกษาถูกเลื่อนเพราะต้องเตรียมการเลือกตั้ง รวมถึงปัญหาสาธารณสุข การพัฒนาระบบสาธารณสุขขาดงบประมาณที่ต่อเนื่อง

ผลกระทบระยะยาวต่อระบบการเมืองไทย

การปรับเปลี่ยนโครงสร้างอำนาจและพฤติกรรมทางการเมือง การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอำนาจเป็นประเด็นสำคัญ โดยอำนาจไม่ได้รวมอยู่ที่รัฐบาลเพียงอย่างเดียว ฝ่ายค้านมีบทบาท ผู้ร่วมกำหนด มากกว่าผู้ต่อต้าน ส่งผลให้เกิด อำนาจแบบแบ่งปัน ในระบบการเมือง ประกอบกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางการเมือง ทำให้การเจรจาต่อรองกลายเป็นหัวใจของการเมือง เพิ่มความสำคัญของการรักษาสัญญาทางการเมือง และลดการเมืองแบบ เอาชนะขาด

การคาดการณ์สถานการณ์อนาคต

แนวโน้มและสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองมีหลายสถานการณ์ ดังนี้ สถานการณ์ที่ 1 การจัดตั้งรัฐบาลสำเร็จภายใต้เงื่อนไข ได้แก่ สถานการณ์การจัดตั้งรัฐบาลสำเร็จภายใต้เงื่อนไข ส่งผลให้รัฐบาลใหม่สามารถจัดตั้งขึ้นได้ แต่จะต้องทำงานภายใต้กรอบเงื่อนไขที่

เข้มงวด ประสิทธิภาพในการบริหารงานอาจลดลงเนื่องจากข้อจำกัดและการตรวจสอบอย่างใกล้ชิด และการเลือกตั้งใหม่จะเกิดขึ้นภายในสี่เดือน ทำให้เกิดการแข่งขันทางการเมืองรอบใหม่ ในสถานการณ์นี้ รัฐบาลจะมุ่งเน้นการสร้างภาพลักษณ์เพื่อการเลือกตั้งมากกว่าการแก้ไขปัญหาของประเทศ สถานการณ์ที่ 2 ความล้มเหลวในการจัดตั้งรัฐบาล สถานการณ์ความล้มเหลวในการจัดตั้งรัฐบาล คือ หากไม่มีพรรคใดสามารถรวบรวมเสียงสนับสนุนได้เพียงพอ อาจเกิดวิกฤตทางการเมือง อาจต้องมีการเจรจาใหม่หรือการแก้ไขเงื่อนไขเพื่อหาทางออก ส่งผลให้เกิดความไม่แน่นอน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของประเทศในระยะสั้น สถานการณ์ที่ 3 การปรับเปลี่ยนกลไกทางการเมือง สถานการณ์การปรับเปลี่ยนกลไกทางการเมือง จากเหตุการณ์นี้อาจนำไปสู่การปฏิรูปการเมืองหรือการแก้ไขรัฐธรรมนูญในระยะยาว ทำให้บทบาทของฝ่ายค้านในระบบการเมืองไทยอาจเพิ่มขึ้น เกิดการสร้างสมดุลอำนาจใหม่ระหว่างฝ่ายบริหารและนิติบัญญัติ และทำให้เกิดการยอมรับรูปแบบ การเมืองแบบพหิพารัฐ เป็นบรรทัดฐานใหม่ของระบบการเมืองไทย

สถานการณ์เพิ่มเติม วิกฤตกลางคันและการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเมืองถาวร นอกจากสถานการณ์สามแบบดังกล่าว ยังมีความเป็นไปได้ของการเกิดวิกฤตกลางคัน จากความขัดแย้งในการตีความ

เงื่อนไขระหว่างรัฐบาลและพรรคประชาชน เหตุการณ์ฉุกเฉินที่ต้องการการตัดสินใจเร่งด่วน หรือแรงกดดันจากนานาชาติและปัจจัยเศรษฐกิจ ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดการถอนการสนับสนุนโดยพรรคประชาชน การเกิดการอภิปรายไม่ไว้วางใจก่อนกำหนด และความไม่แน่นอนทางการเมืองเพิ่มสูงขึ้น

อีกสถานการณ์หนึ่ง คือ **การปรับเปลี่ยนรูปแบบการเมืองถาวร** ซึ่งอาจนำไปสู่การเกิด **รัฐธรรมนูญการเมืองใหม่** ที่ยอมรับบทบาทของฝ่ายค้านในการกำหนดเงื่อนไขการจัดตั้งรัฐบาล การสถาบันทางการเมืองแบบ **การรับรองร่วม** และการเกิดระบบตรวจสอบและถ่วงดุลที่เข้มงวดขึ้น

การปรับเปลี่ยนบทบาทของสถาบันทางการเมือง

การเมืองไทยในปัจจุบันกำลังก้าวสู่ยุคการเปลี่ยนผ่านที่สำคัญ จากระบบ **ผู้ชนะเป็นใหญ่** เข้าสู่ยุค **การมีส่วนร่วมในอำนาจ** ซึ่งหมายถึงการแบ่งปันอำนาจและการเจรจาต่อรองระหว่างฝ่ายต่างๆ มากขึ้น การเปลี่ยนแปลงครั้งนี้นำมาซึ่งกลไกใหม่ในการควบคุมและตรวจสอบอำนาจรัฐ พร้อมทั้งเป็นการทดลองรูปแบบการเมืองที่อาจกำหนดทิศทางของประเทศในอนาคต **รัฐสภา จากเครื่องมือสู่เวทีเจรจา** คือเปลี่ยนจากการเป็นเพียงเครื่องมือรับรองนโยบายรัฐบาล กลายเป็นเวทีเจรจาต่อรองที่แท้จริง ที่ทุกฝ่ายมีเสียงและมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย **ฝ่ายค้าน จากผู้ต่อต้านสู่ผู้ร่วมกำหนด** ด้วยการเปลี่ยนจากบทบาทการต่อต้าน กลายเป็นผู้ร่วมกำหนดทิศทางประเทศ มีอำนาจต่อรองและสามารถมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจสำคัญ **รัฐบาล จากอำนาจเบ็ดเสร็จสู่การประสานงาน** เปลี่ยนจากการมีอำนาจเบ็ดเสร็จ กลายเป็นผู้ประสานงานและเจรจาต่อรองที่ต้องคำนึงถึงเงื่อนไขและข้อกำหนดจากหลายฝ่าย

วัฒนธรรมการเมืองใหม่ที่กำลังก่อตัว

การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนำมาซึ่งการเกิดวัฒนธรรมการเมืองใหม่สามประการ **วัฒนธรรมการรักษาสัญญา** การเมืองจะให้ความสำคัญกับการปฏิบัติตามข้อตกลงมากขึ้น ความน่าเชื่อถือกลายเป็นทุนทางการเมืองที่มีค่า **วัฒนธรรมการเมืองโปร่งใส** กระบวนการตัดสินใจจะต้องเปิดเผยและสามารถตรวจสอบได้ ลดการทำงานแบบปิดบัง **วัฒนธรรมการประนีประนอม** การหาจุดร่วมกลายเป็นสิ่งสำคัญมากกว่าการเอาชนะ ความสามารถในการเจรจาและหาข้อตกลงร่วมกันมีความจำเป็น

กลไกทางรัฐธรรมนูญที่ต้องพัฒนา

การเปลี่ยนแปลงนี้อาจนำไปสู่การปรับปรุงกลไกทางรัฐธรรมนูญในสามทิศทาง **ปรับปรุงกลไกการตรวจสอบและถ่วงดุล** ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น **สร้างระบบรองรับรัฐบาลเสียงข้างน้อย** และการเมืองแบบพึ่งพิงร่วม กำหนดบทบาทของฝ่ายค้าน ในรัฐธรรมนูญให้ชัดเจนขึ้น **สองด้านของเหรียญกับประสิทธิภาพการบริหาร** ประกอบด้วย **ข้อดี** ได้แก่ การตัดสินใจมีการพิจารณารอบด้านมากขึ้น การตรวจสอบที่เข้มงวดและโปร่งใส รวมถึงลดความเสี่ยงในการใช้อำนาจในทางที่ผิด **ข้อเสีย** ได้แก่ กระบวนการทางการเมืองดำเนินไปอย่างช้าๆ ความไม่แน่นอนในการดำเนินนโยบายสูงขึ้น อาจส่งผลให้ค่าใช้จ่ายทางการเมืองเพิ่มขึ้น

ความท้าทายที่รอคอย

ปัจจัยภายใน ความยั่งยืนของรูปแบบใหม่ขึ้นอยู่กับความสามารถในการปรับตัวของระบบราชการ การยอมรับของประชาชนต่อรัฐบาลที่มีอำนาจจำกัด และผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหาร

ปัจจัยภายนอก แรงกดดันจากสถานการณ์เศรษฐกิจโลก ความท้าทายด้านความมั่นคงชายแดน และการรักษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

เกมใหม่ของการเมือง พรรคประชาชนกับอำนาจฝ่ายค้าน

การที่พรรคประชาชน (สัหมวัน) กลายเป็นฝ่ายค้านที่มีบทบาทสำคัญในการชี้ชะตาการเมืองไทย สะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงของเกมการเมือง ที่ฝ่ายค้านมีอำนาจต่อรองเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด "การที่เรายังคงยืนหยัดเป็นฝ่ายค้านต่อไป จึงเป็นเครื่องมือที่จะควบคุมให้กลุ่มดังกล่าวรักษาสัญญา หากผิดสัญญาเมื่อใด การเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจก็สามารถทำให้รัฐบาลล้มได้ทันที"

ผลกระทบระยะยาว ประชาชนเป็นผู้เสียหาย

แม้การเปลี่ยนแปลงครั้งนี้จะสร้างการตรวจสอบและถ่วงดุลในระบบการเมือง แต่เผยให้เห็นชัดเจนว่า **การเมืองยังคงเป็นเกมของผลประโยชน์** ทุกฝ่ายคำนวณผลได้ผลเสียของตนเองเป็นหลัก มิใช่ประโยชน์ของประเทศ **ประชาชนถูกมองเป็นเครื่องมือ** ในการเลือกตั้ง การประชามติ หรือการสร้างความชอบธรรม แต่ไม่ใช่เป้าหมายหลักของการเมือง ปัญหาเร่งด่วนถูกเลื่อนออกไป เพราะทุกฝ่ายมุ่งเน้นการเตรียมพร้อมสำหรับการเลือกตั้งครั้งต่อไป **การปรับเปลี่ยนบทบาทของประชาชน** ประชาชนจำเป็นต้องมีบทบาทเชิงรุกมากขึ้น ซึ่งประกอบด้วย **การเฝ้าระวังและตรวจสอบ** การทำงานของนักการเมืองอย่างใกล้ชิด **การเรียกร้องความรับผิดชอบ** ต่อปัญหาของประเทศมากกว่าการเล่นการเมือง และการสร้างแรงกดดัน ให้นักการเมืองทำงานเพื่อประเทศชาติอย่างแท้จริง

แนวโน้มอนาคต: การเมืองแบบหลายขั้ว

การเมืองไทยในระยะต่อไปมีแนวโน้มเป็น **การเมืองแบบหลายขั้ว** ที่แต่ละขั้วต้องการส่วนแบ่งในอำนาจ มีการต่อรอง แลกเปลี่ยนสูง ทำให้การตัดสินใจเพื่อประเทศชาติยากขึ้น ส่งผลให้รัฐบาลมีอายุสั้น และมุ่งเน้นผลประโยชน์ระยะสั้นมากกว่าการพัฒนาในระยะยาว

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

แนวทางระยะสั้น: การเฝ้าระวังอันเข้มแข็ง ได้แก่ สร้างกลไกการติดตามอันเข้มงวด ให้ประชาชนสามารถเฝ้าระวังการปฏิบัติตามเงื่อนไขทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง **เรียกร้องความโปร่งใสในการแถลงสาธารณะ** เกี่ยวกับความคืบหน้าของปัญหาเร่งด่วน **สนับสนุนสื่อมวลชนที่มีจิตสำนึก** ในการนำเสนอข่าวสารเพื่อประโยชน์ประเทศ

แนวทางระยะยาว: การปฏิรูปที่ยั่งยืน ประกอบด้วย ปฏิรูประบบการเมืองสู่ความโปร่งใส ด้วยกลไกการตรวจสอบที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ **ปลูกฝังวัฒนธรรมการเมืองใหม่** ที่มุ่งเน้นประโยชน์ประเทศชาติเป็นแก่นหลัก **เสริมสร้างการศึกษาทางการเมือง** ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเมืองอย่างมีคุณภาพ

บทสรุป: จุดเปลี่ยนแห่งโอกาสและความเสี่ยง

การเปลี่ยนแปลงครั้งนี้เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของระบบการเมืองไทยในระยะยาว ความสำเร็จหรือความล้มเหลวจะเป็นตัวกำหนดทิศทางการเมืองไทยในอนาคต **หากสำเร็จ** อาจเป็นแบบอย่างของการเมืองแบบประชาธิปไตยที่ยั่งยืน ที่สามารถสร้างการตรวจสอบและถ่วงดุลอย่างมีประสิทธิภาพ **หากล้มเหลว** อาจนำไปสู่การปฏิรูประบบการเมืองในรูปแบบอื่น หรืออาจกลับไปสู่ระบบเก่าที่ผู้ชนะเป็นใหญ่

แต่ที่สำคัญที่สุด คือ **ประชาชนต้องตื่นตัว และเรียกร้องให้การเมืองไทยกลับมาทำงานเพื่อประเทศชาติและประชาชนอย่างแท้จริง** ไม่ใช่เพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มการเมืองเท่านั้น การพัฒนาสถานการณ์ในระยะข้างหน้าจึงเป็นจุดสำคัญที่จะบ่งบอกถึงทิศทางของการเมืองไทย ทั้งในแง่ความสามารถในการปรับตัวของระบบการเมืองเดิม การยอมรับของประชาชนต่อรูปแบบใหม่ และประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาประเทศภายใต้ข้อจำกัดทางการเมืองที่เพิ่มขึ้น

พ.อ.หญิง จันทิรา นาคบุญนำ

อจ.ทก.กม.สมย.วทบ.

เอกสารอ้างอิง

1. ไทยรัฐ. "มติศาลรัฐธรรมนูญ ให้ 'แพทองธาร' พ้นเก้าอี้นายกรัฐมนตรี ครม.ต้องพ้นทั้งคณะ." 29 สิงหาคม 2568.
2. ไทยพีบีเอส. "พ้นเก้าอี้นายกฯ ! ศาล รธน. วินิจฉัย 'แพทองธาร' ปมคลิปเสียง 'ฮุนเซน'." 29 สิงหาคม 2568.
3. บางกอกบิซเนส. "ด่วน! มติศาล รธน. 6:3 สั่ง 'แพทองธาร' พ้นนายกฯ ผิดจริยธรรมร้ายแรง." 30 สิงหาคม 2568.
4. คมชัดลึก. "พรรคประชาชน แฉลงด่วน! เจื่อนไข 3 ข้อ โหวต 'นายกรัฐมนตรี' คนใหม่." 29 สิงหาคม 2568.

ท่านสามารถสืบค้นข้อมูลย้อนหลังได้ โดยการสแกน QR Code

